

Dosarul nr. 2rac-9/22
2-19096409-01-2rac-13012022

Prima instanță: Judecătoria Chișinău, sediul Centru – V. Puica
Instanța de apel: Curtea de Apel Chișinău – I. Cotruță, V. Mihaila, N. Budăi

DECIZIE

01 iunie 2022

mun. Chișinău

Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ lărgit
al Curții Supreme de Justiție

în componența:

Președintele ședinței, judecătorul
judecătorii

Svetlana Filincova
Galina Stratulat
Dumitru Mardari
Mariana Pitic
Maria Ghervas

examinând recursurile depuse de către Societatea cu Răspundere Limitată „Speranța” și Centrul Științifico-Practic „Protecția Plantelor” Societate cu Răspundere Limitată,

în cauza civilă intentată la cererea de chemare în judecată depusă de către Centrul Științifico-Practic „Protecția Plantelor” Societate cu Răspundere Limitată împotriva Societății cu Răspundere Limitată „Speranța” privind încasarea datoriei, a dobânzii de întârziere și a cheltuielilor de judecată,

împotriva deciziei din 16 decembrie 2021 a Curții de Apel Chișinău, prin care s-au respins apelurile declarate de către Centrul Științifico-Practic „Protecția Plantelor” Societate cu Răspundere Limitată, Societatea cu Răspundere Limitată „Speranța” și s-a menținut încheierea din 05 decembrie 2019 și hotărârea din 21 decembrie 2020 a Judecătoriei Chișinău, sediul Centru,

constată:

La data de 01 aprilie 2019 Centrul Științifico-Practic „Protecția Plantelor” SRL a depus cerere de chemare în judecată, ulterior concretizată, împotriva SRL „Speranța”, prin care a solicitat încasarea datoriei în mărime de 474 398 dolari SUA, a dobânzii de întârziere în mărime de 265 470,9 dolari SUA calculată pentru perioada 16 noiembrie 2016-01 decembrie 2020, echivalentul în lei MLD la momentul executării, a cheltuielilor pentru acordarea asistenței juridice în mărime de 20 000 lei și suma de 50 000 lei cu titlu de taxă de stat. (f.d. 201-202, vol. I)

În motivarea acțiunii reclamantul a menționat că, între Centrul Științifico-Practic „Protecția Plantelor” SRL și SRL „Speranța” la 18 martie 2016, 09 martie 2017 și la 03 aprilie 2018 au fost încheiate contractele de vânzare-cumpărare nr. 49 PP, nr. 11T și nr. 11T.

În baza contractelor menționate supra, Centrul Științifico-Practic „Protecția Plantelor” SRL a livrat SRL „Speranța” produse de uz fitosanitar, fiind eliberate facturile fiscale, semnate de ultimul și aplicată ștampila.

Conform pct. 2.4 din contractele menționate supra, marfa urma a fi achitată până la data de 15 noiembrie a fiecărui an.

Potrivit prevederilor contractelor de vânzare-cumpărare, prețurile la marfă au fost stabilite în dolari SUA.

Reclamantul a indicat că SRL „Speranța” nu execută angajamentele asumate față de Centrul Științifico-Practic „Protecția Plantelor” SRL potrivit contractelor de vânzare-cumpărare și a acumulat o restanță la plățile scadente în valoare de 478 481,89 dolari SUA, pentru marfa primită, refuzând achitarea acesteia.

Conform pct. 7.2 din contract, părțile au stabilit că cumpărătorul este în întârziere la data expirării termenului la care trebuia să facă plata. În conformitate cu clauza contractuală citată și din calculul anexat, pârâta urmează să achite reclamantei o dobândă de întârziere, în mărime de 138 339,2 dolari SUA.

La data de 05 decembrie 2019 SRL „Speranța” a depus cerere reconvențională, solicitând încasarea din contul Centrului Științifico-Practic „Protecția Plantelor” SRL a prejudiciului patrimonial în mărime de 3 168 155 lei și a cheltuielilor de judecată.

Prin încheierea din 05 decembrie 2019 a Judecătoriei Chișinău, sediul Centru s-a restituit cererea reconvențională depusă de către SRL „Speranța”, deoarece nu s-a conformat indicațiilor stabilite prin încheierea din 16 mai 2019 a Judecătoriei Chișinău, sediul Centru. (f.d. 141, vol. I)

Prin hotărârea din 21 decembrie 2020 a Judecătoriei Chișinău, sediul Centru s-a admis parțial cererea de chemare în judecată depusă de către Centrul Științifico-Practic „Protecția Plantelor” SRL.

S-a încasat de la SRL „Speranța” în beneficiul Centrului Științifico-Practic „Protecția Plantelor” SRL datoria în mărime de 373 785,57 dolari SUA, dobânda de întârziere în sumă de 18 571,98 dolari SUA, în total 492 357,55 dolari SUA și 60 000 lei cheltuieli de judecată.

În rest, pretențiile s-au respins ca fiind tardive. (f.d. 22, 32-39, vol. II)

La data de 18 ianuarie 2021, cu respectarea termenului prevăzut la articolul 362 alin. (1) din Codul de procedură civilă, SRL „Speranța” a depus cerere de apel nemotivată împotriva hotărârii din 21 decembrie 2020 a Judecătoriei Chișinău, sediul Centru, iar la data de 12 mai 2021 și 08 decembrie 2021 a depus motivarea apelului și apel suplimentar.

De asemenea, la data de 20 ianuarie 2021, în termen Centrul Științifico-Practic „Protecția Plantelor” SRL a depus cererea de apel nemotivată împotriva hotărârii din 21 decembrie 2020 a Judecătoriei Chișinău, sediul Centru, iar la data de 11 mai 2021 a depus motivarea apelului.

Prin decizia din 16 decembrie 2021 a Curții de Apel Chișinău, cu majoritatea de voturi, s-au respins apelurile declarate de către Centrul Științifico-Practic „Protecția Plantelor” Societate cu Răspundere Limitată și de către Societatea cu Răspundere Limitată „Speranța” și s-a menținut hotărârea din 21 decembrie 2020 a Judecătoriei Chișinău, sediul Centru. Un judecător din complet a formulat o opinie separată. (f.d. 7, 8-26, 29-32, vol. III)

La 03 ianuarie 2022 SRL „Speranța” a declarat recurs, solicitând admiterea recursului, casarea deciziei din 16 decembrie 2021 a Curții de Apel Chișinău și a hotărârii din 21 decembrie 2020 a Judecătorei Chișinău, sediul Centru, cu emiterea unei noi hotărâri de respingere integrală a acțiunii depusă de către Centrul Științifico-Practic „Protecția Plantelor” SRL. (f.d. 36-44, vol. III)

În motivarea recursului a invocat că instanța de apel la emiterea deciziei a încălcat esențial și a aplicat eronat normele de drept material și procedural, expunând concluzii contradictorii asupra soluției adoptate.

La 28 februarie 2022 Centrul Științifico-Practic „Protecția Plantelor” SRL a depus recurs, prin care a solicitat casarea în parte a hotărârii din 21 decembrie 2020 a Judecătorei Chișinău, sediul Centru și deciziei din 16 decembrie 2021 a Curții de Apel Chișinău în partea respingerii cerințelor ca tardive, cu pronunțarea unei noi decizii, prin care a admite acțiunea integral cu încasarea de la SRL „Speranța” în beneficiul Centrului Științifico-Practic „Protecția Plantelor” SRL a datoriei în mărime de 474 398 dolari SUA, a dobânzii de întârziere în sumă de 265 470,9 dolari SUA echivalentul în lei MDL la momentul executării, a cheltuielilor pentru acordarea asistenței juridice în mărime de 20 000 lei și cheltuielile pentru achitarea taxei de stat în sumă de 50 000 lei.

În motivarea recursului recurentul a criticat soluțiile instanțelor de judecată de respingere în parte a acțiunii pe motiv de tardivitate, indicând că instanțele incorect au aplicat normele legale cu privire la prescripția extinctivă.

În conformitate cu articolul 433 lit. a¹), b), c) și d) din Codul de procedură civilă, instanța de judecată a verificat dacă actul judecătoresc poate fi atacat cu recurs, dacă cererile deduse judecății sunt formulate de persoanele îndreptățite, dacă acestea nu au fost depuse în mod repetat și dacă au fost declarate în termen.

Completul constată că, în speță, cererile de recurs sunt îndreptate împotriva deciziei din 16 decembrie 2021 a Curții de Apel Chișinău, care intră în categoria de acte specificate în articolul 429 alin. (1) din Codul de procedură civilă. De asemenea, acestea sunt depuse de către Societatea cu Răspundere Limitată „Speranța” și Centrul Științifico-Practic „Protecția Plantelor” Societate cu Răspundere Limitată, care au calitatea procesuală de pârât și reclamant și sunt îndreptățite să o conteste, nefiind depuse repetat.

În conformitate cu art. 434 alin. (1) din Codul de procedură civilă, recursul se declară în termen de 2 luni de la data comunicării hotărârii sau deciziei integrale, dacă legea nu prevede altfel.

Curtea de Apel Chișinău a pronunțat decizia contestată la data de 16 decembrie 2021.

Materialele cauzei atestă că decizia motivată a fost expediată în adresa recurenților SRL „Speranța” și Centrul Științifico-Practic „Protecția Plantelor” SRL la data de 27 decembrie 2021 prin poșta electronică (f.d. 28, vol. III).

Astfel, recursurile declarate la 03 ianuarie 2022 de către SRL „Speranța” și la 28 februarie 2022 de către Centrul Științifico-Practic „Protecția Plantelor” SRL, sunt în termen.

La 13 ianuarie 2022 și la 13 aprilie 2022, Curtea Supremă de Justiție a notificat Centrului Științifico-Practic „Protecția Plantelor” SRL și SRL „Speranța” copiile

recursurilor motivate, explicându-le dreptul de a depune referință asupra criticilor formulate în recursuri. (f.d. 49, 80, vol. III)

Prin încheierea din 11 mai 2022 a Curții Supreme de Justiție recursurile Societății cu Răspundere Limitată „Speranța” și Centrului Științifico-Practic „Protecția Plantelor” Societate cu Răspundere Limitată s-au considerat admisibile pentru examinarea în fond.

În conformitate cu articolele 441 și 444 din Codul de procedură civilă, recursul s-a examinat de un complet de 5 judecători, fără prezența participanților la proces, data și ora ședinței fiind plasate pe pagina web a Curții Supreme de Justiție. Colegiul a decis inoportună invitarea participanților într-o ședință publică, întrucât argumentele expuse în cererea de recurs și în referințe au fost formulate cu suficientă precizie pentru a permite instanței verificarea legalității hotărârii atacate.

Verificând decizia din 16 decembrie 2021 a Curții de Apel Chișinău, în limitele controlului de legalitate, în raport cu criticele invocate în recurs, pe baza materialelor din dosar, în coroborare cu normele de drept aplicabile, Colegiul constată că la caz se impune necesitatea admiterii recursurilor, cu casarea integrală a deciziei instanței de apel și trimiterea cauzei la rejudicare în instanța de apel, pentru motivele ce succed.

În conformitate cu art. 445 alin. (1) lit. c) din Codul de procedură civilă, instanța de recurs, după ce judecă recursul, este în drept să admită recursul, să caseze integral decizia instanței de apel și să trimită cauza spre rejudicare în instanța de apel o singură dată dacă eroarea judiciară nu poate fi corectată de către instanța de recurs.

Conform art. 239 din Codul de procedură civilă hotărârea judecătorească trebuie să fie legală și întemeiată. Instanța își întemeiază hotărârea numai pe circumstanțele constatate nemijlocit de instanță și pe probele cercetate în ședință de judecată.

În conformitate cu art. 241 alin. (1) și (5) din Codul de procedură civilă instanța judecătorească adoptă hotărârea în numele legii. În motivare se indică: circumstanțele cauzei, constatate de instanță, probele pe care se întemeiază concluziile ei privitoare la aceste circumstanțe, argumentele invocate de instanță la respingerea unor probe, legile de care s-a călăuzit instanța.

În speță instanțele au reținut următoarea stare de fapt.

Centrul Științifico-Practic „Protecția Plantelor” SRL și SRL „Speranța” au încheiat mai multe contracte de vânzare-cumpărare, inclusiv contractele cu nr. 49 din 18 martie 2016, nr. 11/T din 09 martie 2017 și nr. 11/T din 03 aprilie 2018, în baza cărora primul a livrat produse de uz fitosanitar cumpărătorului SRL „Speranța”, care a preluat bunurile, având obligația să plătească prețul convenit.

Conform pct. 2.4 din contractele sus menționate cumpărătorul s-a obligat să achite prețul mărfii primite în întregime până la 15 noiembrie a anului curent.

La situația din 28 martie 2016 părțile bilateral au întocmit un act de verificare a datoriilor potrivit căruia datoria SRL „Speranța” față de Centrul Științifico-Practic „Protecția Plantelor” SRL era de 261 805,92 dolari SUA. (f.d. 23, vol. I)

Livrările de producție fitosanitară au continuat și după întocmirea acestui act.

Prin ordinul de plată nr. 310 din 14 decembrie 2016 SRL „Speranța” a achitat suma de 350 000 lei (convertită în USD 17 391,22 dolari SUA) Centrului Științifico-Practic „Protecția Plantelor” SRL. (f.d. 130, vol. I)

Prin ordinul de plată din 21 decembrie 2016 SRL „Speranța” a achitat suma de 200 000 lei (convertită în USD 9903,49 dolari SUA) Centrului Științifico-Practic „Protecția Plantelor” SRL. (f.d. 132, vol. I)

Conform ordinului de plată nr. 846 din 28 decembrie 2016 SRL „Speranța” a achitat suma de 1 450 000 lei (convertită în USD 72 248,21 dolari SUA) pentru materiale Centrului Științifico-Practic „Protecția Plantelor” SRL. (f.d. 128, vol. I)

Prin ordinul de plată nr. 6 din 06 ianuarie 2017 SRL „Speranța” a achitat suma de 900 000 lei (convertită în USD 44 584,03 dolari SUA) Centrului Științifico-Practic „Protecția Plantelor” SRL. (f.d. 134, vol. I)

De asemenea, prin ordinul de plată nr. 361 din 29 mai 2018 SRL „Speranța” a achitat suma de 1 000 000 lei (convertită în USD 59 251,89 dolari SUA) Centrului Științifico-Practic „Protecția Plantelor” SRL, indicând destinația plății „contractul nr. 11/T din 03.04.18”. (f.d. 136, vol. I)

Potrivit actului de verificare din 18 februarie 2019, întocmit unilateral de către Centrul Științifico-Practic „Protecția Plantelor” SRL, în baza facturilor fiscale în urma livrării produsului fitosanitar, SRL „Speranța” are o datorie la plată de 478 481,89 dolari SUA. (f.d. 15-16, vol. I)

Centrul Științifico-Practic „Protecția Plantelor” SRL, constatând că SRL „Speranța” nu și-a onorat obligațiunile contractuale și nu a achitat pe deplin prețul mărfii primite, la data de 01 aprilie 2019 s-a adresat în instanța de judecată cu acțiune, prin care a solicitat încasarea datoriei în mărime de 474 398 dolari SUA, a dobânzii de întârziere în mărime de 265 470,90 dolari SUA, cheltuielile pentru achitarea taxei de stat în sumă de 50 000 lei și cheltuielile pentru acordarea asistenței juridice în sumă de 20 000 lei.

SRL „Speranța” a invocat prescripția datoriei formate până la 28 martie 2016.

În scopul examinării excepției de tardivitate, instanța urma să verifice pentru care perioadă a avut loc achitarea datoriei conform ordinelor de plată nr. 310 din 14 decembrie 2016, din 31 decembrie 2016, nr. 846 din 28 decembrie 2016 și nr. 6 din 06 ianuarie 2017, ori din aceste ordine nu este indicat în baza căror facturi s-a achitat. De menționat că facturi fără număr (cum este indicat în ordine) n-au fost eliberate.

Conform acestor ordine de plată ultima achitare a avut loc la 06 ianuarie 2017, iar acțiunea în instanță a fost depusă la 01 aprilie 2019.

De asemenea n-a fost elucidat pe deplin nici argumentul precum că din plata efectuată la 29 mai 2018 o parte s-a îndreptat la stingerea datoriiilor precedente.

Astfel, instanțele prin prisma art. 277 din Codul civil (în redacția până la 01 martie 2019) urmau să verifice dacă SRL „Speranța” prin acțiunile sale de semnare a actului de verificare a datoriiilor, prin achitarea unei părți de datorie conform ordinelor de plată nr. 310 din 14 decembrie 2016, din 31 decembrie 2016, nr. 846 din 28 decembrie 2016 și nr. 6 din 06 ianuarie 2017 a recunoscut datoria precedentă.

Dat fiind faptul că instanța de apel a emis o decizie dictată de neelucidarea tuturor circumstanțelor pertinente speței, iar lichidarea acestor lacune în cadrul procedurii de examinare în recurs nu este posibilă, Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ lărgit al Curții Supreme de Justiție constată necesitatea admiterii recursurilor declarate de Societatea cu Răspundere Limitată „Speranța”

și Centrul Științifico-Practic „Protecția Plantelor” Societate cu Răspundere Limitată și casării integrale a deciziei din 16 decembrie 2021 a Curții de Apel Chișinău, cu restituirea cauzei spre rejudecare la Curtea de Apel Chișinău, în alt complet de judecată.

În conformitate cu art. 445 alin. (1) lit. c) și art. 445 alin. (2) din Codul de procedură civilă, Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ lărgit al Curții Supreme de Justiție

decide:

Se admit recursurile declarate de Societatea cu Răspundere Limitată „Speranța” și Centrul Științifico-Practic „Protecția Plantelor” Societate cu Răspundere Limitată.

Se casează integral decizia din 16 decembrie 2021 a Curții de Apel Chișinău, adoptată în cauza civilă intentată la cererea de chemare în judecată depusă de către Centrul Științifico-Practic „Protecția Plantelor” Societate cu Răspundere Limitată împotriva Societății cu Răspundere Limitată „Speranța” privind încasarea datoriei, a dobânzii de întârziere și a cheltuielilor de judecată și se trimite cauza spre rejudecare la Curtea de Apel Chișinău, în alt complet de judecată.

Decizia nu se supune nici unei căi de atac.

Președintele ședinței,
judecătorul

Svetlana Filincova

Judecătorii

Galina Stratulat

Dumitru Mardari

Mariana Pitic

Maria Ghervas